

Õiguskantsler

Teie 16.01.2014 nr

Meie 11.02.2014 nr 6-1/140192/1400653

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta

Austatud []

Pöördusite minu poole avaldusega, milles palusite mul kontrollida, kas ravikindlustuse seadus on kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega osas, milles erinevalt Eesti Haigekassa kulul günekoloogi vastuvõtule saamiseks nõutakse meespatsientidelt meestearsti vastuvõtule pääsemiseks saatekirja.

Ravikindlustuse seaduse (edaspidi RaKS) § 70 lg 3 sätestab, et Eestis tervishoiuteenuste osutamise tegevusluba omava üldarstiabi või eriarstiabi osutaja saatekirjata võtab Eesti Haigekassa kindlustatud isikult üle tervishoiuteenuse eest tasumise kohustuse ambulatoorse eriarstiabi osutamisel, juhul kui eriarstiabi osutatakse trauma, tuberkuloosi, silmahaiguse, naha- või suguhaiguse tõttu või juhul kui osutatakse günekoloogilist või psühhiaatrilist abi või eriarstiabi osutaja jätab patsiendi tema tervises seisundi tõttu eriarstiabi osutaja jälgimisele või ravile. Seega tõepoolest erinevalt naispatsientidele günekoloogilise abi pakkumisest peab Eesti Haigekassa kulul androloogilise abi pakkumiseks olema üldarstiabi või eriarstiabi osutaja meespatsiendile eelnevalt väljastanud saatekiri.

Teatan Teile, et Teie avaldust läbi vaadates ei tekkinud mul piisavat kahtlust, et pidada RaKS § 70 lg 3 osas, milles sellega nõutakse meespatsientidelt Eesti Haigekassa kulul meestearsti vastuvõtule pääsemiseks erinevalt naispatsientide günekoloogi vastuvõtule saamiseks saatekirja, põhiseadusega vastuolus olevaks. Seda peamiselt põhjusel, et saatekirja nõude sätestamine on minu hinnangul sedasorti tervishoiukorralduslik küsimus, milles seadusandjal on küllaltki lai kaalutlusruum. Põhjendan oma seisukohta järgnevalt.

Õiguskantslerina saan anda hinnangu RaKS § 70 lg-le 3 põhiseaduspärasuse, mitte aga otstarbekuse küsimuses. Mis puutub vaidlusaluse sätte põhiseaduspärasuse hindamisse, siis sellise hinnangu kujundamisel tuleb arvestada, et seadusandjal on küllaltki lai kaalutlusruum põhiseaduse § 28 lg-s 1 sätestatud igäihe õiguse tervise kaitsele tagamisel. See tähendab, et seadusandja on üldiselt vaba otsustama, millistel tingimustel saab ravikindlustatu avaliku raha toel (Eesti Haigekassa kulul) tervishoiuteenust. Nii võib seadusandja ravikindlustusraha otstarbeka kasutamise eesmärgil otsustada, kas Eesti Haigekassa kulul ühe või teise eriarsti vastuvõtule saamiseks peab ravikindlustatu eelnevalt käima perearsti vastuvõtul või saab ta pöörduda otse vastava eriarsti poole. Et selline otsus poleks meelevaldne ega mh rikuks põhiseaduse §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet, peavad kehtestatud tingimused olema mõistlikult põhjendatud.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Seadusandja on ravikindlustuse seaduses sätestanud, et eriarsti vastuvõtule pääseb üldjuhul üksnes saatekirjaga. Nii kehtib saatekirja nõue uroloogia ja selle kõrvaleriala androloogia osas. Ravikindlustuse seadus sisaldab aga selle koha pealt ka erandeid. Näiteks on nähtuvalt RaKS § 70 lg-st 3 saatekirja nõudest vabastatud günekoloogia. Pidades sellist vahetegu põhiseaduse § 12 mõttes põhjendamatuks, peaks kõnealuste erialade puhul valitsema samaväärne olukord. Seejuures tuleks võrrelda tervishoiuteenuseid, mida günekoloog osutab naistele, ja mida uroloog osutab ainult meestele.¹ Sellisel alusel toimuva võrdluse korral tuleb vältimatult arvestada, et erinevalt androloogiast/uroloogiast tegeleb günekoloogia muu hulgas rasedusega seotud küsimustega, tagades seeläbi mitte ainult naise, vaid ka sündimata lapse tervist. Lähtuvalt sellest erinevusest tuleks võrreldavate tervishoiuteenuste hulgast välistada need, mis on seotud rasedusega, kuna rasedusega sarnast seisundit meestel ei esine. Seetõttu kaldun arvama, et võttes arvesse faktilisi erinevusi sugude pinnal ning kummalgi erialal osutatavate tervishoiuteenuste mitmekesisust, ei saa pidada ilmselgelt põhjendamatuks, et Eesti Haigekassa kulul günekoloogi ja androloogi/uroloogi vastuvõtule pääsemise tingimused on erinevad.

Üldiselt ei saa välistada, et esineb olukordi, kus mees vajab nn meestearsti abi täpselt samamoodi nagu naine naistearsti abi. Leian aga, et ka nende olukordade puhul pole siiski põhjust arvata, et saatekirja nõue oleks kehtestatud mõistliku põhjendusega ja halvendaks vajaliku tervishoiuteenuse kättesaadavust erialal, kus see nõue on ette nähtud. Nimelt võimaldab saatekirja nõue kui selline hoida ära põhjendamatuid pöördumisi eriarstile, aidates seeläbi tagada eriarstiabi kättesaadavust ravikindlustatute jaoks, kes seda abi tegelikult vajavad. Mõistagi ei saa perearst uroloogi/androloogi täielikult asendada ning temalt ei saa eeldada pädevust kõigis erialastes küsimustes, kuid perearst saab patsiendi läbivaatamisel kasutada eriarsti kaasabi. Nii on perearstil vajadusel võimalik kasutada e-konsultatsiooni teenust ehk konsulteerida uroloogiga Tervise Infosüsteemi vahendusel.²

Neil põhjendustel ei tekitanud Teie avalduses kirjutatu minus piisavat kahtlust pidamaks RaKS § 70 lg-t 3 kehtestatuks vastuolus põhiseaduse §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega osas, milles erinevalt Eesti Haigekassa kulul günekoloogi vastuvõtule saamiseks nõutakse meespatsientidelt meestearsti vastuvõtule pääsemiseks saatekirja.

Olenemata eespool võetud seisukohast kasutan juhust ja annan Teile teada, et mulle teadaolevalt on soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinikul kavas täiendavalt selles küsimuses sisuline seisukoht kujundada. Voliniku pädevust arvestades ei pruugi ta oma kujundatavas seisukohas piirduda õigusliku hinnanguga, vaid võib teha ka ettepanekuid, kuidas soolist võrdõiguslikkust tervishoiu alal paremini edendada.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo

õiguskantsleri asetäitja-nõunik

õiguskantsleri volitusel

¹ Jättes seega kõrvale valdkonna, kus uroloogilist abi vajavad mitte ainult mehed, vaid ka naised.

² Vt [Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu](#) § 7. Vt ka Sellega seoses vt [sotsiaalministri 19.01.2007 määruse nr 9](#) lisa nr 19 „[E-saatekirja ja vastuse nõuded](#)“ perearsti poolt patsiendi suunamisel uroloogi e-konsultatsioonile ja/või e-visitidile tervise infosüsteemi vahendusel (vastavalt Eesti Perearstide Seltsi ja Eesti Uroloogide Seltsi 19. septembril 2012 sõlmitud kokkuleppele).“